

Kupujmo
vojne
BONDE
in
ZNAMKE

AMERIŠKA DOMOVINA

AMERICAN IN SPIRIT FOREIGN
IN LANGUAGE ONLY

AMERICAN HOME

SLOVENIAN MORNING
DAILY NEWSPAPER

CLEVELAND 8, O., MONDAY MORNING, MARCH 12, 1945

LETO XLVIII—VOL. XLVIII

VELIK DEL TOKIA JE V OPOLNIH RAZVALINAH

Ameriške zračne trnjave so spremenile v razvaline 15 štirjaških milj japonske prestolnice zadnjo soboto. Še nobeno mesto na svetu ni utrpelo toliko škodo v zračnem napadu.

Guam, 11. marca. — Orjaški napad ameriških zračnih sil B-29 zadnjo soboto na Tokio je napravil mestu tako veliko škodo, kot je ni doživelo po zračnih napadih še nobeno drugo mesto na svetu. To dokazujejo slike, ki so jih zleteli ameriški letalci v soboto popoldne, ko so šli na predavanje po zračnem napadu.

Več kot 300 B-29 je udarilo na Tokio kmalu po polnoči. Dim iz goreče japonske prestolnice se je dvigal na tisoče čevljev visoko in bombniki so pršli domov vsi okajeni. Kakih 15 štirjaških milj v sredini Tokia je popolnoma razdejanih. Dim iz gorečega mesta je bil tako gost, da je dušil letalce.

Bombe so uničevale Tokio začenši pri cesarjevi palači. Ta ni bila tarča letalcev, čeprav je radio iz Tokia trdil, da so tudi palačo bombe užgale.

Poveljstvo 21. zračne armade, ki je izvedla ta napad izjavlja, da bo imel ta napad za posledico mnogo krajšo vojno z Japonci.

Osem glavnih industrijskih tarč v Tokiu so bombe popolnoma porušile, med temi glavni kolikor. Vrh tega je razdejanih na stotine raznih podjetij, ki so bila direktno ali indirektno v zvezi z vojnim naporom in vojno industrijo. V ruševinah je na stotine vladnih administrativnih poslopij ter na tisoče domov.

Koliko bombnikov je bilo pri tem izgubljenih še ni poročano. Poveljstvo pravi, da jih je moralo par izgubljenih in nekaj jih je moralo pristati na letališču otoka Iwo.

Japonski premier Koiso je svaril narod, "da bo sovraženik svoje napade še povečal in da ima namero invadirati japonsko domače ozemlje."

V tolikem številu ameriške zračne trdnjave B-29 še niso napadle. K napadu so telele z baz na Guam, Saipan in Tinian.

Brigadni general Power, ki se je udeležil tega napada na Tokio, je izjavil, da je bila japonska prestolnica po napadu eno samo morje plamenov.

Druga obletnica
V torek ob 7:15 bo darovana v cerkvi sv. Vida maša za pokojno Karolino Volk v spomin 2. obletnice njene smrti.

Razne vesti od naših borcev v službi Srlica Sama

Frank B. Ponge je na pri svoji ženi na 6024 Ave. Prijatelj ga tudi obiščejo na domu njegovega očeta Mike Ponge, 1014 St. ali pa če pokličejo na 17. marca bo od svojega garnizijo Fort Meade, Maryland.

Novakovi na 6122 St. imajo prav lične vedne razglednice. Pošljite vojcu ali pa prijatelju kot Ameriki pozdrav, najsi je priti. Teh pirhov od doma

PREISKAVA, ČE SO KOMUNISTI PRI VLADNI AGENCIJI

Washington. — Odsek poslanske zbornice je poklical na zaslišanje generalnega majorja Wm. J. Donovan. Odseku je namreč prišlo na ušesa, da so v uradu strateške službe (tajna vojaška policija) komunistični simpatizirali.

Drugi odsek poslanske zbornice pa preiskuje, če so med armadnimi častniki komunisti. Generalni major Bissell je pred več dnevi izjavil temu odseku, da med armadnimi častniki ni komunistov.

Amerikanci so se izkrcali na otoku Mindanao

Manila, 12. marca. — Vojaštvo 41. divizije se je v soboto izkrcalo na otoku Mindanao, ki je drugi največji otok v Filipinih. Ameriške čete so naglo osvojile nekaj vasi na obrežju, potem so začele pa prodirati v notranjost otoka, da se polaste zlasti važnega vojaškega letališča.

General MacArthur naznaja, da bo s zavzetjem tega otoka možno odrezati Japoncem zvezo z Vzhodno Indijo. Amerikanci so popolnoma presenetili Japonce na otoku, ki so po kratkem boju zbežali v bližnje hribe.

Amerikanci imajo zdaj v rokah vse zapadno obrežje in sicer od severnega konca otoka Luzon pa do južne točke otoka Mindanao, kar je razdalja 800 milj.

Rusi so se približali Danzigu na 8 milj

London, 12. marca. — Rusi prodirajo protu Baltiku med Danzigom in Gdynio z namenom, da razdvojijo nemške divizije v teh dveh mestih ter jih posamič potolčejo. Ruske čete so oddaljene samo 8 milj od zaledja Danzig, dočim je druga kolona samo 13 milj še od Gdynije.

Nemci se zdaj branijo v treh severnih mestih: Danzig, Gdynia in Stettin. Nemci imajo očitno namen braniti ta mesta toliko časa, da bodo kup razvalin, kakor so to napravili z Varšavo ali Budimpešto.

Iz raznih naselbin

Milwaukee. — Pfc. Louis Velkovrh, sin družine Louis Velkovrh, je bil ranjen na otoku Morotaj na južnem Pacifiku, kjer se zdravi v bolnišnici. Preko morja se nahaja čez leto dni. — Na zapadnem bojišču je bil ranjen Pvt. Joe Cukjati, ki se zdravi v Angliji. — V vojaški bolnišnici v Battle Creeku, Mich., se nahaja Pfc. John Moser, ki je izgubil nogo na bojišču. — Dne 6. feb. je umrla Mary Raspor, stara 78 let. Zapušča sina, brata in tri vnuke. — Pri družini Philip Yersin v West Allisu so se oglasile vile rojenice in pustile sinčka, pri družini Frank Zupancič hčerko, kakor tudi pri družini Joseph F. Terchak. — Srečno sta prestali operacijo Mary Bolskar in Paula Artach iz West Allisa; zdaj se zdravita doma. — V bolnišnici v San Franciscu, Cal., je umrla po dveletnem bolehanju Helen Paskvan, stara 22 let in hči družine Thomas Paskvan iz Alaske, prej pa je živela tukaj.

Amerikanci napredujejo v Rajhu

Adolf Hitler zadnjič naganja narod k odporu in zagotavlja zmago

London, 11. marca. — Adolf Hitler je danes pripovedoval nemškemu narodu, da nameravajo zavezniki, pijani z mages, popolnoma uničiti nemški narod, zato je v zadnjem obupnem apelu klical narodu k fanatičnemu odporu, dokler bodo zavezniki utrjeni in zmaga Nemčije bo zagotovljena.

"Dasi nam je usoda zdaj obrnila hrbet, pa ni nobenega dvoma, da se vse to lahko zaoberne s pogumom, vztrajnostjo in fanatizmom," je govoril Hitler. "Leto 1918 se ne bo ponovilo, ker jaz sem odločen in vsak mi mora v tem slediti, da vztrajamo ter pokažemo vsemu svetu svojo moč."

Nov pogrebni zavod

Emil J. Golub je odprl hrvaški pogrebni zavod na 4703 Superior Ave. Mr. Golub je licenziran pogrebniški direktor in embalmer.

V par tednih bo vlada zvišala ceno časopisnemu papirju, najbrže \$3.00 pri eni toni. Leta 1943 ga je zvišala za \$8.00 pri toni.

Delo na vrtu

V marcu je čas, da damo nekoliko paznje naši trati pri hiši. Zdjaj je treba posejati gola mesta z novim semenom ter trato pognojiti z umetnim gnojilom. Povaljali pa bomo trato pozneje, ko bo bolj trdna. Toda zdaj ne hodite na trato, če je preveč mokra.

Najboljše je, če trato pognojite z umetnim gnojem zjutraj, ko je zemlja še zmazala in lahko stopite nanjo. Ko se čez dan odtaja, zleze gnojilo v zemljo. Trava začne poginjati prej kot plevel in če ima trava primereno gnojilo, bo bujno rasla ter precej zamorila plevel. Poznejše gnojenje pa pomaga travi in plevelu obenem.

Seme in gnojilo se potrese zdaj lahko obenem, ker gnojilo ne bo zamorilo semenja, kot je to fakt poznije, ko je zemlja gorka.

Ako je bila vaša trata lanske leto slaba, jo pognojite in posejajte z novim semenom. Ako ste pa imeli lepo trato, jo tudi pognojite, da bo tudi letos lepa.

PES JE POKAZAL TISTI PROSTOR, KJER JE UTONIL NJEGOV GOSPODAR

Dover, O. — V sredo sta utonila dva moška in ena ženska, ko je njih avto zašel s poplavljeneste ceste in zavozil v naraslo vodo Bolivar jezu ob cesti Zoar-Sandyville, šest milj od Dovere. Odpeljali so se ob 11:30 ponoči v sredo iz Zoara, potem ni bilo pa več slišati od njih. Eden ponesrečenih je E. G. Butler iz Wooster, O., ki je imel s seboj v avtu svojega psa. Ta pes se je rešil s plavanjem in je dospel do bližnje farme. Od tam je nepre-

MARŠAL ROMMEL JE BIL V ZAROTI PROTI HITLERJU

London. — Angleška radijska postaja BBC je v soboto v nemščini razlagala, da je bil feldmaršal Rommel, katerega je Hitler najbolj cenil med vsemi poveljniki, tudi eden zarotnikov, ki so skušali lanskega julija spraviti Hitlerja spoti. Rommel je imel nalogo, da naprosi potem zaveznike za premirje.

Angleži so dobili v Parizu dokaz, da so bili med zarotniki taki, kot feldmaršal Rommel, general Otton von Stuepnagel, ki je vodil administracijo Francije za časa okupacije in general Alexander von Falkenhausen, nemški poveljnik v Belgiji.

V osvobojeni Italiji je 20,000 fašistov, ki čakajo ponovnega pohoda na Rim

Rim. Policija je prinesla na dan, da obstoji v osvobojeni Italiji tajna organizacija 20.000 fašistov, ki imajo v načrtu, da zopet marširajo na Rim, kadar bodo dovolj močni za to. Zarota je prišla na dan, ko je zavezniška vojaška policija aretirala 35 glavnih voditeljev fašistov. Med temi je Guglielmo De Rossi, bivši telesni stražnik Benito Mussolinija.

Policija trdi, da je imela ta organizacija zveze s fašisti v severni Italiji, katero imajo zasledeno Nemci.

V pomoč Rdečemu križu

Dodatno so se priglasili, da bodo pomagali v kampanji za Rdeči križ naslednji: Anton Grdina, Mrs. Helen Mihelich, Mrs. Marolt, Mrs. Mary Ottoničar, Mrs. Frances Perme, Mrs. Agnes Prinčič, Mrs. Ana Strniša in John Varga.

Cenjeni rojaki so prošeni, da grede tem in ostalemu odboru na roke ter darujejo po svojih močeh za Rdečih križ.

ZAVEZNIKI SO IZPUSTILI VOJNE UJETNIKE

Rim. — Italijanska vlada naznaja, da je bilo izpuščenih na svobodo 30.000 italijanskih vojnih ujetnikov, ki so bili v angleških in ameriških ujetniških taboriščih v južnem delu Italije. Ti ujetniki bodo stopili v armado, ki se zdaj nabira za pomoč zaveznikom.

Italijanska vlada zanika, da bi bil prijet pobežli general Roatta, kot trdijo poročila iz nekaterih evropskih mest.

Prodirajo v notranjost Rajha ter na obeh smereh obrežja ob Reni. Nove ameriške čete se vozijo v čolnih čez reko, da bi ojačile fronto na oni strani Rene.

London, 12. marca. — Berlinski radio je danes trdil, da obvladujejo Amerikanci 12 milj in pol vzhodnega obrežja Rene pri mostu v Remagen in da so prodrle ameriške čete od 2.000 do 3.000 jardov globko v notranjost. Včeraj so ameriške čete zavzele 8 nemških mest na vzhodnem bregu Rene.

Pariz, 11. marca. — Včeraj so ameriške čete napredovale skoro eno miljo v notranjost Rajha od mostiča pri Remagnu. Nemški tanki in pehota se zastoj zaganjajo v Amerikance, da bi jih pognali nazaj čez Reno. Ameriške čete prodirajo od mostu pri Remagnu na levo in desno ob Reni ter direktno naravnost v Rajh.

Iz Holandije poročajo patrulje, da so se začele umikati nemške čete vzhodno proti domači meji. Očividno nameravajo Nemci zapustiti vso južno Holandijo. S tem bi bila osvobodjena holandska mesta Amsterdam, Rotterdam, Hague in Utrecht.

Od tam, kjer so ameriške čete prešle Reno po mostu pri Remagnu, prodirajo zdaj proti gričevju, kjer teče glavna deželna cesta, imenovana Adolf Hitlerjeva cesta, ki pelje v Kolin. Po tej cesti bi imeli Amerikanci prost pohod v nemško industrijsko Porurje.

Poročilo trdijo, da se prevajajo nove ameriške čete na čolnih čez Reno, da bi razširile oprijem na desnem bregu. To pa iz glavnega stana ni uradno še potrjeno. Toda glavni stan poroča, da ameriške čete stalno širijo oprijem na vzhodnem bregu Rene.

Dasi je že tri dni, odkar so Amerikanci planili čez Reno, pa se Nemci še niso organizirali za kak glavn napad na te ameriške postojanke. Bilo je sicer že več manjših protinapadov, toda v večjem obsegu pa še ne.

Včeraj je šest nemških letal skušalo bombardirati most pri Remagnu, toda ameriški letalci so jih pregnali. 3.000 čevljev nad mostom je bila nekaj časa prav huda bitka v zraku.

Zavezniki imajo zdaj v rokah 150 milj zapadnega brega Rene in sicer od Coblenza pa do meje Holandske. Velika industrijska mesta v Porurju, ki leže onstran Rene so zdaj v dosegu ameriških howitzov, ki pošiljajo 240 mm težke krogle preko reke. Dueseldorf, Duisburg, Essen, kjer so znane Kruppove tovarne, dobivajo zdaj polno mero iz ameriških baterij.

Vsa pota, ki vodijo do mostu pri Remagnu, so natrpana vojaštva, topov, tankov in potrebin, kar vse hiti proti prehodu čez Reno, kjer je zdaj ključ za končni boj v Nemčiji.

Nemški topovi ne prestopajo pošiljajo krogle na ta most, toda močni jekleni zgradbi se to prav nič ne pozna.

Tedenski koledar za racioniranje

KONZERVE — Plave znamke X-5, Y-5, Z-5 in A-2 do S-2 so v veljavi zdaj. X-5, Y-5, Z-5 ter A-2 do B-2 so veljavne do 31. marca.
MESO, sir, sirovo maslo itd. — Rdeče znamke Q-5 do Z-5 in A-2 do J-2 so zdaj v veljavi. Q-5, R-5 in S-5 so veljavne do 31. marca.
SLADKOR — Znamka 35 iz knjige 4 je veljavna do 2. junija.
ČEVLJI — Znamke 1, 2 in 3 "airplane" so v veljavi do preklica.
GAZOLIN — Kuponi A-14, vsak za 4 galone, so veljavni do 21. marca; B-5 in C-5, B-6 in C-6 ter B-7 in C-7 so v veljavi zdaj.

Pomožni državni tajnik apelira na Avstrijce, naj se dvignejo proti Hitlerju

Washington. — Pomožni državni tajnik Grew, ki vodi državne posle v odsotnosti tajnika Stettinisa, je namignil, da bo Avstrija kmalu osvobodjena. Zato je izdal na avstrijski narod apel, naj se dvigne proti okupatorju ter pomaga pri osvoboditvi dežele.

Tajnik Grew je izdal ta apel ob sedmi obletnici okupacije Avstrije, katero je Hitler podjarmil 11. marca 1938 ter s tem začel spravljanje v svojo malho vso Evropo.

Mr. Grew je poudarjal, da so zavezniki še v novembru 1943 obljubili Avstriji, da jo bodo osvobodili, da pa mora pri tem tudi sama pomagati.

"Amerika želi, da se bo zopet dvignila svobodna in neodvisna Avstrija," je izjavil Mr. Grew.

Razne važne vesti iz prestolnice

* Vojni mobilizator Byrnes je pristal na to, da bo zopet dovolil konjske dirke v omejenem številu, kadar bo vojni položaj v Evropi popolnoma siguren za zavezniško stvar.

* Vladna živilska administracija pravi, da bo kmalu več sladoleda, ker bodo smeli izdelovalci porabiti vse mleko, ki ga potrebujejo. Zdjaj ga smejo napraviti samo 65% od kvote, ki so jo napravili v prvem letu vojne.

* Vlada namerava vzeti pod svojo kontrolo vse mlino za moko. S tem si hoče zagotoviti zadostno dobavo za armado. Zadnji mesec je kupila vlada 2 milijona vreč moke za armado in za relief.

* Vlada zdaj daje denarno podporo mlinarjem, da ne zvišajo ceno moki. Ako bo vlada to podporo odtegnila, se bo podražila moka in podražil se bo kruh za najmanj en cent pri štruci.

"AMERIŠKA DOMOVINA"

AMERICAN HOME
SLOVENIAN DAILY NEWSPAPER117 St. Clair Ave. Cleveland 3, Ohio.
Published daily except Sundays and Holidays

NAROČNINA:

Za Ameriko in Kanado na leto \$6.50. Za Cleveland, po pošti, celo leto \$7.50.
Za Ameriko in Kanado, pol leta \$3.50. Za Cleveland, po pošti, pol leta \$4.00.
Za Ameriko in Kanado, četrt leta \$2.00. Za Cleveland, po pošti, četrt leta \$2.25.
Za Cleveland in Euclid, po raznašalcih: Celotno leto \$6.50, pol leta \$3.50, četrt leta \$2.00.
Posamezna številka 3 cente

SUBSCRIPTION RATES:

United States and Canada, \$6.50 per year. Cleveland, by mail, \$7.50 per year.
U. S. and Canada, \$3.50 for 6 months. Cleveland, by mail, \$4.00 for 6 months.
U. S. and Canada, \$2.00 for 3 months. Cleveland, by mail, \$2.25 for 3 months.
Cleveland and Euclid by Carrier, \$6.50 per year; \$3.50 for 6 months.
\$2.00 for 3 months.
Single copies 3 cents.

Entered as second-class matter January 5th, 1909, at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of March 3rd, 1879.

No. 57 Mon., Mar. 12, 1945

Hun ni plačal

Tekom zadnje svetovne vojne so Francozi vpili: "Hun mora plačati!" Odgovarjali so Angleži: "Hun mora plačati v gotovini!" Toda Hun ni plačal. Mesto tega si je nabral pri bivših sovražnikih sredstev, da jih je zopet napadel.

To je poglavje v ekonomski zgodovini, ki pojasnjuje, zakaj so možje v Jalti zahtevali, da se zapiše za besedo "reparacije" dve kratki, pa pomembni besedi — "v blagu."

Zgodovina reparacij po zadnji svetovni vojni se prične z mirovno konferenco. Mirovna pogodba ni določila vsote, ampak je to poverila odboru, ki je končno določil vsoto, ki bi enačila 32 do 35 milijonov ameriških dolarjev za reparacije.

Toda Nemčija ni imela zlata. Ponudila bi lahko marke v vsoti en bilijon na leto. Toda nihče ni maral nemških papirnatih mark. Potem je Nemčija ponudila 80,000 strokovno izučeni delavci. Francija jih ni marala, ker je hotela imeti delo v svojih tovarnah za svoje delavce. Lloyd George je rekel leta 1922: "Mi imamo 3,000,000 brezposelnih." Francija je vzela od Nemčije na račun nekaj premoga, dokler ni spravila svojih premogovnikov v obrat. Anglija ni bila s tem zadovoljna, ker so bili s tem vrženi njeni delavci na cesto. Angleži so prišli ponovno na dan z zahtevo, da mora Hun plačati v gotovini.

Hun bi bil lahko dobil gotovino, če bi prodajal pralne stroje, orodje in bombažev blago v inozemstvu. Toda svetovni trgi so se krčili in vselej, kadar je Nemčija poslala na trg stroje in izdelane blago, so bili angleški in italijanski delavci ob delo. Prišlo so sankcije, da se prepreči nemškemu blagu dohod na svetovni trg. Zatem je dobila Nemčija inflacijo in denarno krizo, kar je porabil Hitler za znani puč.

Tedaj je prišel Stric Sam s posojilom — pet bilijonov dolarjev. Z delom tega denarja je Nemčija plačala reparacije, z drugim je pa izvedla čudovito rekonstrukcijo svoje industrije. Nemci so upali, da bodo izgotovili dovolj izdelkov, da bodo plačali dolg in del reparacij.

Pa je prišla leta 1929 svetovna kriza in Amerikanci so ustavili posojila. Dolarji so izginili in leta 1931 je bila Nemčija v finančni propasti. Kmalu zatem je šla Anglija z zlate valute. Ameriška depresija je postala večja, banke so začele zapirati. V juniju 1931 je razglasil Hoover znani moratorij, da s tem olajša breme deželam, ki so nam bile dolžne.

Ko je potekel moratorij v decembru 1942, se je Francija zoperstavila plačati na kapital in obresti. Anglija je plačala pod protestom. Prihodnjega junija Francija zopet ni plačala in Anglija je plačala mrvice 10%. Druge dežele, kot Italija, Belgija, Poljska in Grška so prosile za odlog, ki jim je bil dovoljen. Finska je plačala ob času. Po juniju 1933 ni plačal nihče drugi kot Finska. Na reparacije Nemčija ni niti mislila več. Zdelo se je, da je vse pozabilo na dolge in na reparacije. Samo Finska je naprej plačevala redno svoje obroke.

V vsem tem času je Nemčija plačala samo majhen del svojih reparacij ali odškodnine in še te je plačala z ameriškim denarjem oziroma posojilom. In kar je bilo pri tem najbolj značilno je bilo to, da je padla nemška industrija, dvignjena z ameriškim denarjem, Hitlerju v roke 30. junija 1933.

Vse to Rusija dobro vidi, zato ji pa niti na misel ne pride, da bi zahtevala od Nemčije denarno odškodnino za razbita mesta in vasi in za vso drugo škodo, ki jo je povzročila nemška armada v Rusiji. Rusi imajo glede reparacij zelo enostavno mnenje. Huni naj se vrnejo zopet nazaj v Rusijo, toda neoboroženi ter naj pozidajo, kar so razsuli. Drugi Huni pa naj gredo doma v tovarne, kjer naj delajo izdelke, ki jih Rusija potrebuje.

Nemci bodo plačali reparacije, to je kot amen v očenašu. In nihče ne bo zahteval od njih denarja. Kdo bo pa zahteval od beščada zahtev! Ampak v Nemčiji bo na milijone zdravih mladih rok in te bodo plačevale zaveznikom odškodnino v podobi dela. Eno leto, dve leti, deset let — dokler ne bo poplačano vse, kar so naredili Nemci škodo drugim narodom v svojem pohodu za svetovno nadoblastjo.

Francoski škofje za notranji državljanski mir

Papež je proglasil veliko in priljubljeno svetnico sv. Terezijo od Deteta Jezusa za zaščitnico Francije. Njene zemeljske ostanke so prepeljali iz Lisieux v Pariz in izpostavili v češčenje v cerkvi Madeleine. Ob tej priložnosti so zbrani francoski kardinal in nadškofje izdali izjavo o notranji pomiritvi Francije.

Škofje kličejo k narodni spravi in obsojajo duha "ovanjanja, sumničarstva in maščevanja." Nehajmo s krivičnimi in pretriranimi obdolžitvami svojih bratov," pravijo škofje, "kajti vsi moramo biti prepričani, da je Francoz na splošno hotel služiti svoji domovini." Škofovska izjava dalje pripoveduje Francozom, "da med svobodnimi ljudmi ni zločin povedati svoje mnenje" in da se naj za to nikogar ne preganja. To je naperjeno proti tistim, ki vidijo v vsakem drugem ali tretjem človeku kolaboracionista. Škoda, da tega ne

slišijo naši partizani. Tudi v Jugoslaviji je premnogo krivičnih obdolžitven in sumničenj.

Za nas je interesno, da se na Francoskem še do danes niso mogli zediniti, kdo je kolaboracionist in kaj z njim storiti. Iz tega vidimo, kake težave bodo nastale tudi v Jugoslaviji, če bo tam prevladoval samo duh "sumničarstva in maščevanja."

Škofje končno poudarjajo potrebo socialnih reform v smislu papeških okrožnic.

Čez tri gore, čez tri vode. . .

V starem kraju je v preteklem letu umrl po dolgi in zelo mučni bolezni duhovnik dr. Janez Zore. Bil je svoj čas bogoslovni profesor in je bil širši javnosti znan po svojih spisih, na primer za Družbo sv. Mohorja je napisal nekaj zvezkov Življenja svetnikov. Potem je omagal in dolga leta v mučni ohromelosti čakal smrti. Čuje se, da ima tu v Ameriki več bližnjih sorodnikov. Naj jim bo izrečeno iskreno sožalje.

Istotako se je zvedelo, da je umrl tam tudi duhovnik dr. Anton Breznik, profesor na škofjski gimnaziji sv. Stanislava v St. Vidu in eden najboljših slovenskih jezikoslovcev. Objavil je celo vrsto jezikoslovnih razprav, dalje Slovensko slovnico in Pravopis. Podrobnosti o njegovi smrti niso znane, razen da ga je spravila v grob bolezen. Doma je bil iz Ihana pri Domžalah, star je bil šele 63 let.

"Our Sunday Visitor," najpopularnejši katoliški tisk v Ameriki, je preteklo nedeljo objavil pismo, ki ga je prejel od nekega L. F. R. iz Detroita. Če je pisec pisma katoličan ali ne, ni povelano. Misli si pa je, da je, ker bere omenjeni list in še druge katoliške liste.

V svojem pismu poudarja L. F. R. najprej, da je popolnoma prav, da je na konferenci v Jalti glede Poljske šlo vse po Stalino. Ob koncu pa pravi: Treba je, da smo glede teh reči realistični. *Moralna načela so lepe reči, da o njih govorimo, toda vojne nam ne bodo dobila. . .* Jako žalostno, če kdo, katoličan ali nekatoličan, trdi, da se vojna lahko brez pomisleka in vznemirjenja vesti vodi po kakih nemoralnih načelih, torej brez misli na Boga! Papež, škofje in ves katoliški tisk, ž njimi pa vsaj ogromna večina katoličanov in drugovercev, misli in govori glede tega popolnoma drugače!

Stvar je v temelju pogrešana. Če za vojskovanje ni potrebno, da se oziramo na moralna načela, bo to veljalo o vseh početjih in podvzetih sveta. Potem tudi pri sklepanju miru ni treba nobenih moralnih načel! Potem tudi v medsebojnih odnosih narodov ni treba moralnih načel! Potem pride iz tega le vprašanje, kdo je slučajno močnejši. Moč ima pravico vse po svoji volji ukreniti, drugi se pa vda in molči!

To je groba filozofija takozvanega "sekularizma," ki sicer Boga ne zavrne popolnoma, uči pa, da ozir na Boga pri urejanju sveta ni potreben in ni praktičen. "Realist" je vsak tudi posvetnjak. Bog, njegove zapovedi, nauk Cerkev, odgovornost pred Bogom — to vse za "realista" niso praktične reči! Kadar si v cerkvi, je vse to OK. Ko prideš ven, se moraš ravnati po tem, kar najdeš v svetu!

Žal, zavedno ali nezavedno se marsikak katoličan v praktičnem življenju ravna po tej posvetni modrosti. Radi "nepraktičnosti" moralnih načel se rad "prilagodi" ne samo Stalino, kot svetuje pisec onega pisma iz Detroita, ampak vsakemu trenutno prevladujočemu "duhu časa." In zahteva isto od Cerkev, od papeža, od vseh. Ko se "duh časa" spremeni, se potem iz vrst brezvercev očita katoličanstvu, da "ni storilo svoje dolžnosti!" In katoličani "z onega konca" obrnejo plašč po vetru ter po svojih močeh pomagajo brezvercem udarjati po Cerkvi — zavedno ali nezavedno.

Moralna načela so vredna prav toliko kot je vredna naša vera. Kakor izhaja naša vera od Boga, tako izhajajo od nje tudi moralna načela. Moralno je, kar je pred Bogom prav, nemoralno, kar pred Bogom ni prav. Oni pisec svojega pisma med vrsticami prizna, da je vsaj mogoče, če ne ravno nujno potrebno, tudi poljsko vprašanje presojati na podlagi moralnih načel. Toda porine jih v stran, češ da — vojne moralna načela ne bodo dobila, torej naj ostanejo samo na papirju! Za praktično živ-

ljenje ta reč ni! Torej molčimo o moralnih načelih in bomo — realistični!

To naj bi bila katoliška miselnost! Tudi kolonar Walter Lippman se je dotaknil tega vprašanja. On ni katoličan, moralna načela mu pa vendar niso prazna slama. Tudi on je za to, da rešitev poljskega vprašanja ostane, kakor je zaključila konferenca v Jalti. Pravi pa nekako tako: V tem slučaju gre za neko moralno načelo, ki ni popolnoma jasno, kako naj se obrne na poljski slučaj. Lahko debatiramo brez konca in kraja, če se je naredilo prav ali napak, toda popravili stvari zdaj ne bomo več.

Walter Lippman torej ni moralnih načel kratkomočno stran potisnil, kakor je to storil L. F. R. iz Detroita. Ni zapisal, da so lepa samo za besedovanje o njih. Trdi samo, da jih je včasih kaj težko obrniti na poedin konkretni slučaj. To mu radi damo veljati.

Ta kolona se ne misli spuščati v to, če je poljsko vprašanje rešeno prav ali ne. Navedla je ono pismo radi besed, ki so podčrtane: *Moralna načela so lepe reči, da o njih govorimo, toda vojne nam ne bodo dobila. . .* Jako žalostno, če kdo, katoličan ali nekatoličan, trdi, da se vojna lahko brez pomisleka in vznemirjenja vesti vodi po kakih nemoralnih načelih, torej brez misli na Boga! Papež, škofje in ves katoliški tisk, ž njimi pa vsaj ogromna večina katoličanov in drugovercev, misli in govori glede tega popolnoma drugače!

Stvar je v temelju pogrešana. Če za vojskovanje ni potrebno, da se oziramo na moralna načela, bo to veljalo o vseh početjih in podvzetih sveta. Potem tudi pri sklepanju miru ni treba nobenih moralnih načel! Potem tudi v medsebojnih odnosih narodov ni treba moralnih načel! Potem pride iz tega le vprašanje, kdo je slučajno močnejši. Moč ima pravico vse po svoji volji ukreniti, drugi se pa vda in molči!

To je groba filozofija takozvanega "sekularizma," ki sicer Boga ne zavrne popolnoma, uči pa, da ozir na Boga pri urejanju sveta ni potreben in ni praktičen. "Realist" je vsak tudi posvetnjak. Bog, njegove zapovedi, nauk Cerkev, odgovornost pred Bogom — to vse za "realista" niso praktične reči! Kadar si v cerkvi, je vse to OK. Ko prideš ven, se moraš ravnati po tem, kar najdeš v svetu!

Žal, zavedno ali nezavedno se marsikak katoličan v praktičnem življenju ravna po tej posvetni modrosti. Radi "nepraktičnosti" moralnih načel se rad "prilagodi" ne samo Stalino, kot svetuje pisec onega pisma iz Detroita, ampak vsakemu trenutno prevladujočemu "duhu časa." In zahteva isto od Cerkev, od papeža, od vseh. Ko se "duh časa" spremeni, se potem iz vrst brezvercev očita katoličanstvu, da "ni storilo svoje dolžnosti!" In katoličani "z onega konca" obrnejo plašč po vetru ter po svojih močeh pomagajo brezvercem udarjati po Cerkvi — zavedno ali nezavedno.

Vzemimo nekaj zgledov! Še nedavno je zahteval "duh časa," da naj vlada v svetnih rečeh liberalizem; v gospodarstvu, politiki, vzgoji. Z eno besedo: povsod! Iz liberalizma je nastal kapitalizem. Cerkev se že dolga stotletja oglašala zoper kapitalizem in njegove izrodke. Koliko so papeži vsaj od Leona XIII. naprej govorili in pisali zoper to reč! Mnogi katoličani so smatrali vse to za "nepraktično," ker ni bilo v "duhu časa." Na vse papeške okrožnice se niso zganili.

Zdaj se je "duh časa" obrnil in Cerkvi se očita, da ni storila ni, ali vsaj ne zadosti, za tako potrebno socialno reformo. Mnogo tega, kar so papeži z vso iskrenostjo polagali svetu na srce, se zdaj polaga ljudem na srce od drugod, preko Moskve. In zdaj katoličani "z onega konca" naenkrat slišijo in z brezverci vred mečejo kamenje na svojo Cerkev — zavedno ali nezavedno.

"Duh časa" je prišel, ki je zahteval porodno kontrolo, malostevilne družine, razporoko, svobodno ljubezen in vse polno takega. Cerkev svari in svari, katoličanom "z onega konca" zastoj govori. Ko bodo državne oblasti, kakor so v totalitarnih državah že, spoznale, da vse to vodi narode v propast, bo padalo po katoličanstvu, da "se ni obneslo" niti v pogledu pametnega razmnoževanja človeškega rodu! In spet bodo katoličani, katerim so moralna načela lepa samo za govorjenje, pomagali nasprotnikom s svojo kritiko!

Ko gre za to, da se zagotovi zmaga v kaki vojni, po mnenju takih katoličanov ni treba nobenih moralnih načel. Vse, kar vodi do zmage, je na mestu in se sme vzeti za moralno! Ko vojna mine, se spremeni "duh časa" in padalo bo po papežih in škofih, češ, da so blagoslovljali zvonove, bombnike, kanone, hišjake na vojno, dražili narode k medsebojnemu sovraštvu. Tako je bilo po zadnji vojni, tako bo brez dvoma po tej. In tisti katoličani, ki se jim zdaj vidi vse obilno skajenje papeža in škofov nekaj "nerealističnega," bodo spet hitro pripravljeni za pomoč verskim nasprotnikom! Drugače tudi biti ne more, če so moralna načela lepa samo zato, da se o njih govori!

Noče ta kolona dolžiti teh katoličanov, da vse to delajo zavedno in premišljeno. Godi se jim pač tako, kot pravi urednik *Jugoslovanskega Obzora*, da se je godilo z Rev. Černetom. . . "so grozote, skozi katere je moral iti naš narod, razmajale vso njegovo miselnost ter ga prežele z eno samo govečo in neugnano. . . željo po osveti in sovraštvu do krutega in bestialnega sovražnika. . ."

Razumljivo o človeku, ki se mu po trditvi istega urednika "poznajo pri govoru in v kretanjih sledovi živčne napetosti." Razmajana miselnost! Toda če se katoličani, ki vso stvar lahko presodijo v miru in brez velike živčne napetosti, dajo zapeljati zgolj "duhu časa," da jim je vse prav, kar se naredi za "zmago," brez ozira na moralna načela, bo kaj kmalu in sicer čisto po naravnem potu, pa seveda z božjim pripuščanjem, prišlo nadnje, kar mora priti. Pri njih se "razmajana miselnost" ne more z nobenega vidika oprustiti.

Zato tudi ne moremo brez pomisleka sprejeti trditve v izjavi Rev. Černeta, ki se glasi: *"Na cepljenje las, na ideologijo in strahove se naš kmet ne ozira. Krvava realnost je tukaj in treba je z njo računati."*

Prvič ne verjamemo, da se

Oblakov Janez, naš mufar, mi je pripovedoval dalje, kako je bogato poplačal "hrvatarje" v madžarski šumi za vsa telesna dobra dela, ki so mu jih gredoč primikali, kot brce, klobute in druge take amemente. Vsak pes ima svoj daj, je rekel Janez in tudi on ga je imel.

Nekoč so se gozdarji spomnili, da bi bilo zelo praktično, če bi jedilni list malce spremenili. Vedeti namreč moramo, da so imeli gozdarji ves čas, kar so ga prebili v hrvaških ali madžarskih šumih, po trikrat na dan koruzne žgance s špehom ali špeh s koruznimi žganci. Se reče, po taki košti je plenkača pela kot sv. Jerneja zvon, ampak želodec se še pohanil pišk naveliča, če bi jih dobil trikrat na dan, nikar šele koruznih žgancev. Oblak mi je povedal, da so se proti koncu sezone nekaterim že tako ustajali, da so se morali prijemati za planke, predno

gorenjski kmet nič ne ozira na "ideologijo in na strahove in na cepljenje las." Zdi se nam namreč, da vsaj beseda "ideologija" ne pomeni dosti drugega kot — moralna načela, kaj bo prav pred Bogom! Naj bo na tem mestu izraženo upanje, da se narod doma še vedno ozira na "ideologijo" toliko, da mu ni vseeno, če bo osvoboditev izpod nemškega jarma prinesla ljudem človeške svobode ali jih ne bo. Tako naj bo tu zapisano — če ni tudi to le "cepljenje las"?!

Drugič pa, čeprav bi bilo res, da narod doma vidi pred seboj zgolj "krvavo realnost," mu ne bo v prid, ako pri tem na vse drugo pozabi. Upamo, da bo krvava realnost minila in nastopil bo čas "za ideologije." Brez njih človek ne more živeti, ako noče biti suženj in se le sili pokoriti. Naj bodo časi še tako težki, kako namerno, pozabljenosti na "ideologijo" v sedanjosti se bo pozneje bridko maščevalo. Tega narodu doma ne moremo privoščiti.

Zato tudi dvomimo, če je prava beseda Rev. Černetova po njegovem povratku prinesla njegovemu narodu v Ameriko res "pouk in izobrazbo." Zdi se, da je pač prinesla nekaj "razmajane miselnosti," ki je dala izraza le nekim površnim vtisom, ni pa segla stvari do dna. In to je škoda!

Podružnica št. 15 SZZ

Prav prijazno ste vabljeni vse članice naše podružnice kakor tudi članice sosednjih podružnic na "card party," ki se bo vršil 13. marca ob osmih zvečer v Slovenskem narodnem domu na 80. cesti.

Ves čisti preostanek od tega večera gre v sklad za naše vojake, med katerimi je tudi več sinov naših članic in je v resnici potrebno, da se ta sklad poveča čim bolj mogoče. Tri naše članice so že izgubile svoje sinove na bojnem polju. Tem potom jim izražam iskreno sožalje in želimo, da bi se vsi ostali živi in zdravi vrnili med svoje drage, da se bomo enkrat potem vsi skupaj z našimi junaki in materami razveselili na skupni veselici.

Zato pa pričakujem velike udeležbe v torek večer. Vas vse skupaj pozdravljam in vam kličem na svidenje.

Frances Lindig, predsednica.

Otok Iwo Jima v Pacifiku je imel po številu leta 1940 krog 1150 prebivalcev, ki so živeli v 223 hišah.

so mogli en založaj. Zato so se, kot je nekega dne zmislijo bati, da bi imeli en z jesihiom in oljem, buleco pobeljen, kot je ka Triglava. Pozna domačih tleh.

Janezka so poslali štacunarju ter mu naj prinese fižola, pa olja. V selu so bili žari, pa to našega žni skrbelo, ker se je me že toliko naučil čine, da jo je za silo remete. V štacunar povedal, kaj naj mu prvi debati je Mačar, jal z glavo, češ, me baratom, kar bi se naše, če mi je Oblak tolačil: ne razume moj mili. Pa sta mu drugo in tedaj je vsaj Mačdar je rekel, popolnoma dobro rad, bi naš "kec" rad. Pa cunar v skladišče in natočil potrebne izdelke, nasul fižola v vrečo drugega, kar je bilo naročeno prinesiti.

Razume se, da se prav nič mudilo domi. Štacunar mu je kaj rožičev in te je pridno grizel ter nosil brašno v gozdu. Bilo količkaj pripravljeno počival, da ne bi upehan domov in prehladil, kakopak.

Ko jo je končno mahat domov, so ga lepo po krščansko praj krepiki dotolili, hodno stran telesa, se pa gozdarji spravili Kar obizivali so se, ja, to bo pa enkrat premore samo naša debla, kisel fižol, bilo vse pripravljeno zov brat, ki je bil za ja, vzel steklenico v fižol zalil, da se je Potem je vzel steklenico v fižol zalil, da se je siohom in ž njim siofižolu, eden gozdarji grmadil na fižol, od stropa kolibe, vse pripravljeno, ji posedli okrog stola se zablščale v arabi, dila globoko v fižol, na široko odprla in je pa že letel fižol, kolibi, kot bi ga iz iz strojnice. V tisteku se je pa že zaslišala gozdarjev mila stvorica, po kateri je Kranjca pozna na leč. Vsi hudiči, permej. . . švigali po kolibi, ne stene tresle, ko drgnila vratave v krav.

Janezek je stal kamenel ter se okrog, pričakuje se bo koliba sesula dih besedah iz ust. Pa se ni zastoni okrog sebe. V tisteku je že njegov braj jo po položil svojo za komat, da je videl mešec, luna, de in hudo uro. "Ti bom že dal je brat prijazno boš vedel drugič, sto jesiha smrdljiva šast namalana, razčesnil kot mlad le neumno. Le kisto neumno misl da sem te vzel s No, da na krajo ko je bilo. Štacun ka razumel, da bi petroleja za pride, bi rekel Oblakov Janez pa še tisti večer ce, ker gozdarji mogli biti brez ognjišča, so skrbel okovani škornji se samo ob sebi

Junaštvo in zvestoba

Zgodovinski roman iz časov francoske revolucije.

Življenje da je viselo le vsoto za svojega prijatelja; toda sam moj posredovalec mi pravi, da bi mož vtaknil denar v žep in se nam izrezal. Bilo bi naravnost neumno. Hočem mu dati 50 luisdorov kot zadnjo ponudbo.

Keyser je imel prav. Ni bilo nič drugega početi. Da bi sam poskusil z dvanaestimi pogumnimi možmi izpeljati to stvar, kakor sem mislil jaz, zdelo se mu je blazno početje. Nato sem ga vprašal o stvari, ki me je klicala v ulico de Bus-si. Ker je Redingova žena že našla dostop k svojemu možu, je tam več upanja, menil je on. Svetuje pa, da bi tudi tam rajši podkupili kakega čuvaja, kakor pa da bi poskusili nevaren beg. Vsekako postavim svoje življenje že s tem v nevarnost, da zapustim varno, skrivališče. Toda noče grajati tega, kar delam z namenom, da bi rešil prijateljevo življenje. Kako je z mojim bčesom?

Dobro. Izvrstno. Zadnjih 14 dni, odkar me zdravi Trison, obrnilo se je čudovito na bolje. Rane so se zacelile, otekline skoro čisto izginile. Le koža je bila še barvana v vseh bojah. Toda to se je moralo izgubiti samo po sebi. Glavno, da kar ne morem dovolj zahvaliti Boga, je bilo, da sem videl, in baš tisti dan se mi je prvi-krat posrečilo, da sem brez pomoči privzdignil trepavico za nekaj hipov.

Keyser mi je iz srca želel, la bi mi oko ozdravelo in je menil, da sedaj se gospica Val-lerska tudi ne bo več branila, postati moja žena.

"Ona morda ne, pač pa jaz," sem odgovoril. "Tako jasno mi je pokazala, da me je izvolila ('ljubila' ne morem reči) samo radi zunanji, ničevih lastnosti, da sem se popolnoma odločil, opustiti to zvezo."

"Moram vam dati nekoliko prav," rekel je veliki sodnik. "Na drugi strani pa ima vaša nevesta precejšnje premožnje. Tudi se morda kot omo-žena povzpne do globokejših in plemenitejših ljubezni. Premislite to."

"Sem premislil. Upam pač še, da pridobim drugo dekle, ki me je bolj vredno — vaša hčer, spoštovani, očetovski pri-jatelj!"

Keyser mi je ganjen stisnil roko. "Bojim se, da je prepo-zno. Brž po 10. avgustu sem pisal domu, da ste izgubili eno oko. In ne čutil bi se, če je ta novica pospešila, da je Verena vstopila v samostan."

"Upam, da ne," sem odgovoril. "Toda tudi v tem slučaju bi se ne mogel odločiti, da bi se za vse življenje zvezal z gos-podično Valdouleursko. Sicer pa mi je poslala po malem Jo-zku pisemce, ki ga še nisem prečital. Bomo videli, kaj piše."

Radi važnih sporočil od nje-ne sestre, sem popolnoma zabil na to pismo in sem ga moral še iskati po žepu. Naglo sem ga preletel. V pismu je bilo mnogo javkanja o nesreči, ki nas je zadela, in v umetno zavitih besedah me je prosila, da bi jo odvezal zaročne obljube, ker se ne more odločiti, da bi šla za mano ven iz dežele, in ker itd.; pisanja nisem čital do konca, marveč dal sem pismo velikemu sodniku s pripom-njo da mi je gospica Valdou-leurska sama olajšala pretrga-ti zvezo. Naglo sem se poslo-vil od Keyserja, naročil mu po-zdrave za mater, botra in Vere-no, ako bi se mi kaj pripetilo, in odšel sem. Šele pozneje sem se domislil, da je danes 1. sep-tember, baš Verenin god.

(Dalje prihodnjic.)

1945	MAR.	1945
Sa	Mo	Th
1	2	3
4	5	6
7	8	9
10	11	12
13	14	15
16	17	18
19	20	21
22	23	24
25	26	27
28	29	30
31		

KOLENDAR

DRUŠTVENIH PRIREDITEV

APRIL:

7.—Društvo Cleveland št. 126 SNPJ praznuje 35 letnico obstoja v SND na St. Clair Ave.

14.—Slovenska ženska zveza priredi veselico v SND.

15.—Glasbena matica priredi koncert v SND.

15.—Društvo sv. Križa št. 214 KSKJ ima plesno veselico v Domu zapadnih Slovencev na 6818 Denison Ave. Začetek ob dveh popoldne.

22.—Pevski zbor Slovan pri-rtdi koncert in prosto zabavo v Slovenskem društvenem domu na Recher Ave.

MAJ:

6.—Pevsko društvo Planina priredi koncert ob 7:30 zvečer v SND, Stanley Ave., Maple Heights.

JUNIJ:

17.—Društvo sv. Križa št. 214 KSKJ ima prvi letni piknik na vrtu Doma zapadnih Sloven-cev, 6818 Denison Ave.

Domača fronta

Veteran dobil podjetniško posojilo

Washington. — Administra-cija za veterane je objavila po-sojilo, katero je prejel Jack C. Breeden iz Falls Church, Va., ki je najbrže prvo tako zvanih GI podjetniških posojil, izpla-čanih v tej deželi. Posojilo je dala Hamilton National Bank of Washington, in sicer za vsoto približno \$3.000. Veterani-ska administracija je jamčila za 50 odstotkov tega zneska.

(OWI).

Prodajalci časopisov so prodali za 128 milijonov dolarjev varčevalnih znamk

Washington. — Skupni zne-sek prodaje War Sav. Stamps v Zed. državah, katerega so do-segli prodajalci časopisov od maja 1941 pa do oktobra 1944 se je povzpela na \$128,043,097, kar je 9.16 odstotkov vseh hra-milnih znamk prodanih v tej do-bi v Zedinjenih državah. — Vsega skupaj je bilo prodanih v tej dobi v Zedinjenih državah za \$1,397,186,700 vojno varče-valnih znamk, glasom podat-kov Treasury departmenta.

(OWI).

Črni trg za meso in sladkor

Washington.—Office of War Information poroča, da se je nanovo pojavil črni trg za me-so in sladkor, in da posluje na podlagi ponarejenih odmerkov; podatki prihajajo od OPA, U. S. Secret Service in od Treas-ury Departmenta, Alcohol Tax unit. OPA pravi, da je kro-ženje ponarejenih ali ukrade-nih odmerkov za bencin skoro zatrto, dočim je organizirani črni trg za alkoholne pijače po-polnoma končan. Glasom OPA ni na cigaretnem trgu nobene-ga organiziranega črnega tr-ga. Uradniki naglašajo, da napravijo največ škode posa-mezniki, ki ustvarjajo in vzdr-žujejo povpraševanje po ne-legalnih ali ukradenih odmer-kih s tem, da so pripravljeni plačati višjo ceno za dodatne količine racioniranih predme-tov. Poudarjajo, da je le po-željivost konzumentov pobuda, ki naganja raketirje, da skuša-jo spraviti v svoj žep visoke dobičke. S tem zasebniki pod-

pirajo zločince in širijo njih-o-va podjetja. Posebni agenti u-radov Treasury in OPA so leta 1944 aretirali preko 1,000 oseb radi ponarejevanja. OPA je preko tega kaznovala na tiso-če oseb radi prestopkov dolo-čen racioniranja in uvedla preko 5,000 slučajev obsodb krimi-nalnega značaja. Tudi svarila in ukinjenje prodajnega do-voljenja je služilo pri pobija-nju črnega trga.

Chester Bowler, OPA admi-nistrater, pozivlja vse ameri-ske konzumente, naj nadalju-jejo svoje napore, da ostanejo črni trgi čim majšji. (OWI)

Doma in v svetu

POVEST

Spisal Zvoran Zvoranov

In tako je počasi prišla po-mlad.

Zamazani in potni je vozil France rudo, poln voziček do divgal in praznega nazaj, vedno isto in isto kakor mrtev stroj.

Solnce je sijalo prijazno in to-plo, kakor bi hotelo razgnati obla-ke dima in prahu, ki so se dvigali nad tvornico. Tam doli se je lesketalo morje, vse modro, kakor prerajeno v pomladan-skem solncu. Mogočen, siv par-nik je plul ponosno proti jugu, petniki so stali na krovu in ma-hali z robcem v zadnji pozdrav. Tam na obzorju se je belila vr-sta jader na ribiških ladajah, kakor bi beli golobi, sedeči na gladini, razprostirali peroti in bi hoteli zleteti v višavo.

France pa se ni brigal za vse to, temno je gledal predse in mi-slil na Anico, na dom, na Zapo-lje ...

Tudi tam v domovju je nema-ra že pomladansko vreme in snega se več ne vidi, raztopil se je že davno, čisti in prozorni-te-čejo že, gorski potoki v dolino. Jernejčkov mlin veselo klopota ob robu polj, ki ležijo tiha in mirna krog vasi, oblita od soln-čnega svita, čakajoča, kdaj pri-de kmet in jih razorje. In nema-ra že kdo orje in seje in poslu-ša škranjkovo pesem, ki trepe-ta nad njim ...

Ob teh mislih se je budilo v njegovem srcu veliko hrepene-

nje, da bi bi tudi on doma in bi šel orat. A tako je tu med mr-zlim, mrtvim zidovjem, med stroji in ognjem v večni nevar-nosti, tam doma v Zapolju pa or-je in dela na njegovi zemlji, ki jo je že leta in leta rosil s svo-jim potom, tuj človek mesto nje-ga brez ljubezni, brez skrbi. ...

In temno, žalostno je bilo v njem ob teh mislih, zdelo se mu je, kakor bi ležala velika teža na njegovih prsih in bi nosil na rokah mrzle, težke verige, v ka-tere se je sam vkoval ...

A vendar je tlela v njem še iskrica upanja, da pride od do-ma lepega dne pismo, v katerem ga bo vabil oče, naj pride do-mov, ker mu je vse odpustil, in mu dovoli vzeti Anico —

Toda prešla je pomlad in pri-šlo je poletje, od doma pa ni bilo glasu. Le Anica mu je pisala skoraj vsak mesec, a žalostna so bila njena pisma in nič upanja ni bilo v njih. Pisala mu je, da je pri Strmčevih slabo, da mati žaluje po njem in da se je po-starala za deset let vsled žalosti, da je dal oče obdelati polje de-lavcem in da noče slišati o njem ničesar več.

Franceta je morila žalost in nič več ni imel upanja, da se vse obrne kdaj na boljše. Iskal je to-lažbe v vinu. Vsako soboto ali pa nedeljo je šel s tem ali onim tovaršem v gostilno, če ni bil na delu. Tam se mu je razvezal jezik pri vinu in potožil je vča-sih komu izmed prijateljev svo-je težave. Poslušali so ga, a prave tolažbe mu ni mogel dati nikdo. Le nekoč mu je rekel To-ne, katerega je razložil svojo nezadovoljnost:

"Veš kaj, France, če ne moreš prestajati — pa se lepo vdaj oče-tovi želji, prosi ga odpustčanja obljubi mu, da vzamaš Meto, in takoj te zopet sprejme pod do-mačo streho!"

A France je vzrojil: "Kaj, jaz da bi se vdal, če mi kaj za-poveduje, kar je proti mojemu srcu? Jaz da bi vzel Meto in pustil Anico? — Ne — nikdar ne!"

"Potem je pa vse zaman ...", je dejal Tone in skomizgnil z ramami. Tudi njemu je bilo težko in smilil se mu je prija-telj, a pomoči mu ni vedel.

(Dalje prihodnjic.)

Pomagajte Ameriki, kupujte vojne bonde in znamke.

MALI OGLASI

Tukaj dobite
Avtne licence
odprto od 10 zj. do 8 zvečer
Joseph Simončič
7220 St. Clair Ave.
(58)

Soba v najem

Odda se v najem opremljeno sobo pri mirni slovenski družini; prost vhod. Tudi kuha se lah-ko. Vprašajte na 1024 E. 66. Place.
(Mar. 12, 14, 16)

Par išče stanovanje

Mož in žena iščeta do 1. v mesecu 3 ali 4 sobe; vzameta tudi garažo; najraje med 55. in 79. cesto, severno od Su-perior. Kdor ima kaj primer-nega, naj pusti naslov v uradu tega lista.
(59)

Vse pride prav za protekcijo v bojih. — Ameriški vojaki 3. armade uporabljajo in, dijansko taktiko v poučilih bojih z Nemci v mestu Dillingen, Nemčija. Vojak na desni je skrit za drevesom, njegovi tovariši na levi pa so zadovoljni za barikadami, ki so jih napravili z otroškimi vozički.

DELO DOBIJO DELO DOBIJO

MOŠKI IN ŽENSKÉ

ZA TOVARNIŠKA DELA IN V PISARNI

Dobra plača ali mezda na uro

OSBORN MFG. CO.

5401 HAMILTON AVE.

THE TELEPHONE CO. POTREBUJE

ženske za oskrbnice ZA POSLOPJA V MESTU

Poln čas, šest noči v tednu

Od 5:10 pop. do 1:40 zjutraj

Najboljša plača od ure v mestu, stalno delo.

Zahteva se državljanstvo. Zglasite se v Employment Office, 700 Prospect Ave. soba 901 od 8 zjutraj do 5 popoldne vsak dan razen v nedeljo.

THE OHIO BELL TELEPHONE CO.

MALI OGLASI

Hiša naprodaj

Za 2 družini na Wheelock Rd. blizu St. Clair Ave. gleda proti parku; v jako dobrem stanju. Za podrobnosti pokličite EN 0716.
(57)

Rodney Adams Heating Service

Instaliramo nove furneze na plin in premog. Popravimo vse vrste furneze. Instaliramo pihalnike in termostate. Za točno postrežbo pokličite KE 5200 550 E. 200. St.
(x)

Za 4 družine \$7,500

V collinwoodskem okraju je naprodaj ta hiša, v bližini cerkve in sole Marije Vnebovzete na Holmes Ave. in 160. cesti. Donaša \$92 na mesec. Eno stanovanje je prazno. Jako fina investicija.

Floyd Hopkins

486 E. 185. St. pri bulevardu IV 5511
(62)

Za dohodninske davke

Vam točno izpolnita pole

GEO. R. HAMILTON

in EDWARD PRIJATEL

1003 Marshall Bldg. Ure: 9 zj. do 4 pop. Na 870 E. 152. St. pa zvečer od 7 do 10 Pridite zgodaj, izognite se drenju Prihranite denar.
(Mar. 3, 6, 8, 10, 12)

Vas muči naduha?

Pri nas si lahko nabavite naj-boljšo olajšavo za to mučno bo-lezen. Zdravilo je jamčeno ali pa dobite denar nazaj.

Mandel Drug

Lodi Mandel, Ph. G., Ph. C.

SLOVENSKI LEKARNAR
15702 Waterloo Rd.
Cleveland 10, Ohio

Lekarna odprta: Vsak dan od 9:30 popoldne do 10. zvečer.

Zaprta ves dan ob sredah.

Slovensko podjetje

Instaliramo furneze na pre-mog in plin. Termostate in kontrolo za plinske vodne grel-ce. Popravljamo in imamo de-le za vse vrste furneze. Va-cuum čiščenje.

Za garantirano delo in zmer-ne cene pokličite

DI 2479

Heights Heating Service

1361 Schreiber Rd.

Maple Heights

John J. Pinter

(Feb. 28, Mar. 2, 5, 7, 9, 12)

Prijatelj's Pharmacy

SLOVENSKA LEKARNA
Prescription Specialists

Vogal St. Clair Ave. in E. 68th
ENDicott 4212

MOŠKI STALNO, PRIJETNO DELO

PODNEVI

Prilika po vojni

PRODAJALCI

Poln ali delni čas

za večino oddelkov

KLERK ZA ODDAJO IN

PREJEM

Poln ali delni čas

TIPKARICA

za skladišče

Sears Roebuck & Co.

E. 86 St. & Carnegie

W. 110. St. & Lorain Ave.

(57)

Za čiščenje uradov

Sprejme se ženske za čišče-nje uradov od

10 zvečer do 6 zjutraj

Dobra plača od ure

Zglasite se

Marquette Metal Products

• 1145 Galewood Drive

(60)

Ženska za čiščenje

3:30 zj do 12

Popust pri nakupih

Stalno delo. Plača

The Halle Bros. Co.

(60)

MALI OGLASI

Malz Electric Service

6902 St. Clair Ave.

Odprto za postrežbo

Popravlja in ima dele za pral-nike, čistilce, likalnice, ekspert-na postrežba za radije, vari avtne fenderje, popravlja otroške biciklje, vozičke, scooterje itd.

Zmerna cena, hitra in točna postrežba. Prostor, kjer garan-cija nekaj pomeni. Ustavite se pri nas. Odprto zvečer za vašo udobnost od 7 do 11:30 zvečer.

EN 4808

Dve sobi v najem

Odda se ena spalnica in še ena soba zraven, najraje za dvoje deklet; si lahko tudi ku-hajo. Zglasite se na 668 E. 160. St.
(58)

TRPLJENJE MLADE MATERE

ROMAN

Tisti stari ljudje, ki so se bili zavzeli za Elizabeto, so se medtem izselili in nihče ni vedel, kam. Treba je bilo torej poiskati starega samotarja v Sierri. Kajti bil je on edini človek, ki bi mogel dokazati Elizabetino pravičnost.

Počakavši noči je Edward krenil proti bližnjemu gorskemu prelazu. Ko je že nekaj časa jezdil v tisti smeri, zapazi na ozki cesti med strmimi skalnatimi stenami v daljavi jezdeca, ki pa kmalu izpozna po njegovi noši, da je potovalni tržec, krošnjar.

"To mora biti krošnjar Scott," zamrmra Edward moreč bližajočega se jezdeca.

Tudi ta je bil opazil jezdeca. "Bog daj, Sir," reče ta naglas. "Če se ne motim, ste Mr. Wilson."

"Ne motite se, Scott. Jaz sem Edward Wilson."

"Kako pa vi pridete na ta gorski prelaz, Mylord?" vpraša Scott radovedno. "Ali ste morda zopet tamkaj v Wilsonovem gradu? Mislim sem, da je Sir Jozua tamkaj."

"Sir Jozua je tamkaj, a jaz sem tukaj," odvrne Edward. "Vi prihajate preko Sierre, Scott, in jo prehodite večkrat. Potem je vam brezdvomno tudi znan stari samotar, stavec v srebrnosivem plašču, ki se drži v gorah?"

"Kdo ne pozna starca, Mylord?" meni Scott. "Zadnjičkrat sem ga videl in srečal, ko sem pred nekaj tedni jezdil proti koloniji Humboldt. Naletel sem nanj gori v gorovju, ko je z rano na glavi obležal in že skoro napol umrl. Sreča je bila, da sem prišel jaz, sicer bi bil gotovo izdihnil."

"Ali ste govorili z njim, Scott?"

"Mnogo se ne da izveči iz njega," odvrne Scott. "Izogibljaje se ljudi, ali takrat se mi ni mogel izogniti ter je moral sprejeti mojo pomoč. Ali čudak je in ostane, Mylord, zakaj, ko se naslednje jutro prebudim, jo je bil že popihal."

INCOME TAX

As for the past many years, we are again this year ready to help you with your INCOME TAX.

The property and business owners will find it to their interest to consult us for their Income Tax. The time you spent in our office will be well worth your while. Therefore, make it your business to see us at your earliest possible time. Especially will it be appreciated by us, if you will see us right away. Please remember, we will give you a complete service. Our many years of professional experience will be at your service at all times.

This year, our service charges are from \$2.00 and up.

For complete and confidential service, see

Mr. Marian Mihaljevich, personally. Office hours from 9 A. M. to 7 P. M.

MIHALJEVICH BROS CO.
6424 ST. CLAIR AVE.

proč, ne da bi se bil poslovil od mene. Skoro gotovo mu je moralo nekoliko odleči. Odtlej ga nisem več videl. Zdi se mi, da je kje na samem dočkal smrti."

"To bi bil hud udarec zame," prizna Edward z bridkim usmevom. "Iščem ga že dolgo in ga ne morem najti."

"Kaj pa mu hočete, Mylord?"

"Nekaj zelo važnega bi rad izvedel od njega."

"Če le niste prepozni, Mylord. Jaz vedno mislim, da se je stavec liki divjačina, kadar čuti bližajočo se smrt, zatekel v goščo, da se tako skrije ter na samem počaka smrti. Bil je slaboten in betežen. Obvezal sem mu sicer rano ter mu jo tudi izmil, ali kdo ve, če ji ni naposled vendarle podlegel."

Edward zre otožno predse.

"To je slaba novica, Scott," pristavi Edward, "stavil sem v važni zadevi zadnji svoje upanje nanj. Če ga več ne dobim pri življenju, potem si ne vem sveta!"

"Če je to vaše zadnje upanje, Mylord, potem se mi smilite," odgovori krošnjar. "Ne verjamem, da bi še našli starca pri življenju. Kaj pa imate ob svojem sedlu? Plahto?"

"Vzel sem jo s sabo, da jo imam za ponoči. Scott, popišite mi mesto, kjer ste takrat videli starega samotarja."

Krošnjar je opisal tisti kraj. "Enkrat sem videl starca tudi tu spodaj," je skončaval svoje pripovedovanje. "Taval je po zajedah, do katerih pridete s tega prelaza, če jezdite še nekaj časa dalje. Želim vam vso srečo, Mylord."

Jezdeca se ločita. Dočim jo Scott krene proti Wilson City, se ohrne Edward globlje v gore. Ostal je v ozkem prelazu, ker se je hotel ravnati po krošnjarjevem nasvetu ter pregledati tiste zajede. Ker se je bil komaj začel tisti dan, je mogel izvesti tisto svojo nakano nemudoma. Zvečer je bilo to početje nevarno, ali ob belem dnevu se je dalo to lažje narediti.

Edwarda so grizle že itak velike skrbi, ali sedaj se ga je polastila neskončna vznemirljivost. Venomer se mu je vsiljevalo vprašanje, kaj, če je stavec zares doletela smrt.

Popoldne je že bilo, ko je Edward dospel na mesto, kjer so bile v prelazu na eni strani skale prebite. Silne skale so ležale naokoli, iz razpok so rastle drevesa in grmovje in praprta je bilo vse polno nakrog.

Edward je kmalu zasledil mesto kjer se je dalo na konju precej izlaska v zajedu, ki jih je bilo mnogo med skalnatimi stenami. In jezdil je dalje. Bil je to divjeromantičen del Sierre. Nobenega človeka ni bilo v tej samotni. V zajedah je bila zelenkasta poltemina in okrepčujoč hlad. Čez nekaj časa ni mogel Edward na konju več dalje, ker je bila gošča že prevelika. Zato stopi s konja, ga priveže ter si z rokama dela pot v skalnate kotline.

Lahko si je dalo misliti, da so bile samotarju te divjeromantične kotline všeč, zakaj, bujno rastlinstvo je bilo med temi do nebesnimi skalami. Senca in vlažnost sta pospeševala to razvijanje. Edward je ril dalje in dalje. A o starcu ni hotelo še biti ne duha, ne sluha. Tu zagleda pred sabo sotesko, prek katere je žubor

rel mal potočič ter se potem izgubljal v razpoke med skalovjem. Ker ga je bila pot že docela užejala, stopi naglo k studencu ter pije iz njega.

Ali če je hotel dalje, je moral prebresti to vodico. To storivši, zagleda v visoki travi ob gostem in temnem grmovju nekaj, kar je izgledalo, kakor kakšna žival. Ali ni se niti ganilo z mesta. Edward se približa sistemu predmetu, da se od blizu prepriča, kaj je.

Spreleti ga vesela groza. V visoki travi je ležal človek, oblečen v sivorebrni plašč! To je moral biti stari samotar! Hitro se mu približa; in bil je zares on. Izgledalo je, kakor bi spal. Niti ganil se ni. Poleg njega je stala buča, napolnjenjena z vodo.

"Našel sem ga naposled, našel!" zamrmra Edward, se skloni ter reče na glas: "Hej, stavec, prebudite se! Jaz iščem vas!"

Ali stavec se ne gane. Edward zapazi ogledovaje starca, da mu je glava obvezana, dočim mu je bil obraz kakor mrtev. Dolgi sivi lasje so mu zmršeni viseli doli po oblicju, telo je bilo tja doli do nog zavito v sivorebrni plašč.

Edward se je ustrašil, zakaj, spomnil se je krošnjarjevih besed, in starca je morda zares doletela smrt. Na tla poklekne ter popravi nepremičnemu starcu lase z obraza. In sedaj se Edward ob pogledu na lica zdrzne. Podobnost, ki se mu je takoj zazdela, je bila, ki ga je tako prestrašila. Stavec je bil na las podoben Edwardovemu stricu Samu, ki je že zdavnaj umrl.

"Prebudite se!" vzklikne ter prime starca za ogorelo roko — bila je sicer hladna, ali ne mrzla kakor mrliška. Bilo je to

rej se življenje v njem, ali ganil se ni. "Odprite vsaj svoje oči, če ste preslabi, da bi se ganili!"

Ali bilo je, kakor da ne sliši stavec Edwardovih besed.

"Rotint vas, prebudite se, pokazite mi vsaj, da je še življenje v vas!" nadaljuje Edward.

Našel je sedaj tistega, ki ga je iskal tako dolgo, in morebiti pa je že perpozno!

Edward vzame bučo, pomoči čelo nepremičnega starca z vodo ter da kaniti potem par kapljic na brezbarvne ustnice starčeve.

Ali izgledalo je, kakor bi bila že vsa življenska moč pošla v njem. To je bila grozna misel, ki je Edwarda napolnjevala z neznanskim strahom.

Še enkrat poizkusi starcu vlitati par kapljic vode v usta. In

tedaj se jamejo starcu premikati trepalnice.

Glas neskončnega veselja se privije Edwardu iz prsi.

"Za božjo voljo, prebudite se! Zavedite se! Pomoč je vam blizu!" vzklikne Edward.

Ali starčeva življenska moč je opešala, kakor se je zdela. Samo še slabotna iskrica je tlela, in kako lahko bi mogla vsak čas ugasniti — in potem bi bilo vse izgubljeno, potem bi bila zadnja rešilna priča onemela!

Edward si ni vedel nasveta! Kako naj bi starcu pomagal v tej divji samoti?!

Še enkrat mu ohladi čelo in pomoči obvezo. Potem pa jame misliti, kaj naj bi počel.

Nenadoma se posveti Edwardu. Tu ne sme ostati samotar, tu se ga ne da oživeti, vsaj za nekaj časa. Naglo ga torej

dvigne, in ker je bil izhujšan vsled bolezni in pomanjkanja, ga je bilo izlaska nositi. Tja v kočjo ga odnese ter tamkaj poizkusi oživeti starčeve telo.

Kakor sklenjeno, tako storjeno. Dospevši do konja, povije starca v plahto, se sam zažene na žival ter jo potem požene v smer proti samotni koči ob Sierri.

Drugi obraz.

Tisti dan, ko je Edward našel starega samotarja v divji gorski samoti, se je Jozua skrival v notranjosti svojega stanovanja. Niti staremu strežaju Willyju ni prišel na videz.

Armenija, ki je bila še vedno v Wilsonovem gradu, se je pravkar hotela pripraviti na pot.

Spreletovala jo je čudna groza v bližini. Ta ji je sporočil, da vrne k njej Edward, več stopila Elizabeto menijo in njega, s čimvom, da jo je kar zganil. Proti večeru začuje ly, ki je imel nekaj predsobah, čuden smetovem stanovanju.

mil je, kakor bi se zbil po njih. Naposled strežaj ojujači ter ga ne svojega gospodarja (Dalje prihaja)

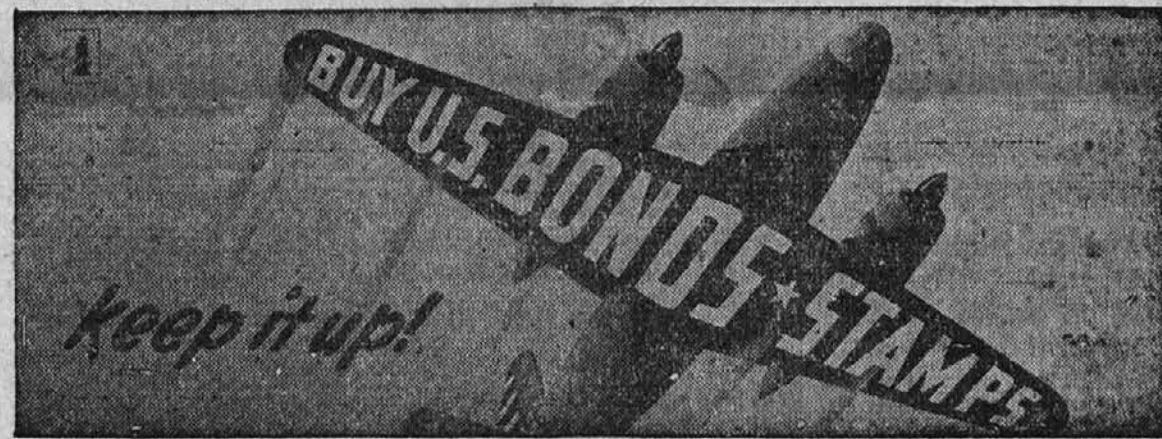
Pet glavnih tovarov Japonskem so: Mitachi, Kawanishi, Nippon Sasebo.

S/Sgt. Bill Sallicki iz Buffalo, N. Y. je malo ogrel japonsko gnezdo s svojim metalcem ognja, da so Japonci kričeli pridrevli iz svojega skrivališča. Slika je posneta iz bojev na otoku Luzon.

Angleška princeza Elizabetha si je ogledala angleško bojno ladjo George V., v spremstvu J. C. Long-a. Poleg nje na sliki je tudi njena sestra Margaret Rose.

Ali iščete delo?

Ako iščete delo v kaki tovarni, ki izdeluje vojne potrebščine

NE POZABITE NAJPREDJ POGLEDATI V KOLONO NAŠIH MALIH OGLOSOV!

SKORO VSAK DAN IŠČE KAKA VOJNA INDUSTRIJA TE ALI ONE VRSTE DELAVCEV

VOJNE INDUSTRIJE, KI OGLOŠAJO V TEM DNEVNIKU IŠČEJO . . . POMOČ!

Kadar vprašate za delo, ne pozabite omeniti, da ste videli tozadevni oglas v Ameriški Domovini

Nov pogrebni zavod

Naznajamo otvoritev prvega hrvatskega pogrebnege zavoda v Clevelandu.

Ta pogrebni zavod je obratovan in lastovan po Emilu J. Golub, ki je licenciran pogrebni direktor in embalmers.

Golub Funeral Home

"A Service to Render Most Perfect Tribute"

4703 Superior Ave.

ŽENINI IN NEVESTE

Naša slovenska unijska tiskarna vam tiska krasna poročna vabila po jako zmerni ceni. Pridite k nam in si izberite vzorec papirja in črk.

Ameriška Domovina
6117 St. Clair Ave.